

En stigning i renten vil på kort sigt have betydelige negative effekter på BNP. Det skyldes, at stigningen i renten dels reducerer de private investeringer og dels gennem lavere kontantpriser på huse dæmper det private forbrug. Den lavere indenlandske efterspørgsel indebærer tilsvarende højere ledighed og lavere privat beskæftigelse.

Stigningen i ledigheden medfører sammen med faldet i skatteindtægterne og en højere forrentning af den offentlige gæld en entydig forværring af de offentlige finanser på kort sigt. Derimod er der modsatrettede effekter på betalingsbalancen. Højere rentebetalinger på udlandsgælden forværrer isoleret set betalingsbalancen. Det mere end modsvares dog af den lavere indenlandske efterspørgsel, som isoleret set forbedrer betalingsbalancen.

Det mindre pres på arbejdsmarkedet får efterhånden lønninger og priser til at falde, og øger derigennem konkurrenceevnen. På lidt længere sigt indebærer de selvregulerende kræfter i økonomien således, at effekten på beskæftigelsen og ledigheden bliver beskedent.

På langt sigt vil de lavere investeringer dog medføre et fald i kapitalapparatet, hvorfor produktionen - og derigennem beskæftigelsen - permanent forværrer. Effekten på de offentlige finanser er derimod positiv, hvilket afspejler en øget forrentning af pensionsformuerne, og dermed et større skattegrundlag.

Det Økonomiske Råds (DØR's) beregning er foretaget ved hjælp af DØR's makroøkonomiske model, SMEC. De negative effekter på beskæftigelsen er på kort sigt i ADAM betydeligt større end i SMEC. I ADAM er den maksimale negative effekt på beskæftigelsen efter ca. fire år ca. 19.000 personer mod ca. 6.000 personer i SMEC. Det afspejler primært, at gennemslaget af en ændring i renten på kontantprisen på huse er noget kraftigere i ADAM end i SMEC. DØR's beregninger kan derfor opfattes som et underkantskøn for de negative beskæftigelsesmæssige konsekvenser af en højere rente.

På langt sigt er forskellen mindre, men der er i begge modeller tale om, at en stigning i renten har en negativ effekt på produktionen (BNP).

Spm. nr. S 2867

Til økonomiministeren (31/5 2000) af:

Frank Dahlgaard (UP):

»Er ministeren enig med de økonomiske vismænd i, at Danmark i økonomisk henseende tilhører landegruppen i »den nordlige periferi« af Europa og ikke de såkaldte kernelande?«

Svar (29/6 2000)

Økonomiministeren (Marianne Jelved):

Ved kernelande i eurosamarbejdet forstås ofte den gruppe af lande i euroen, hvis økonomier konjunkturmæssigt svinger i takt sammen. Det afgørende for, hvorvidt landenes økonomier svinger i takt er:

- landenes økonomiske integration med hinanden og dermed, hvor meget de »importerer« hinandens konjunkturer
- landenes handelsstruktur og dermed i hvilken grad, de bliver udsat for de samme eksterne stød
- landenes økonomiske struktur og dermed i hvilken grad, de reagerer på samme måde over for stød
- landenes samarbejde om den økonomiske politik og dermed i hvilket omfang de ikke fører skadelig økonomisk politik for sig selv og hinanden

Det afgørende for en vurdering byggende på disse kriterier er ikke, hvorvidt landene historisk har svinget i takt, men hvorvidt de vil gøre det i fremtiden. Rent historiske analyser giver kun en del af billedet, som afhængig af tidsperiode samt strukturelle ændringer i og påvirkninger på økonomierne kan være mere eller mindre nyttige som indikatorer for den fremtidige samvariation.

Den analyse, der refereres til i vismændenes rapport (Artiz & Zhang, 1998) bygger ikke kun på strukturelle karakteristika i økonomierne, men også på historiske forhold, hvilket altså kan være misvisende for en vurdering, af hvorvidt Danmark nu og i fremtiden tilhører 'kerne'-landene.

Endvidere er det kritisk kun at tage en enkelt undersøgelse af disse forhold til indtægt for den konklusion, at Danmark tilhører en nordlig periferi af lande. F.eks. viser en anden, lignende undersøgelse foretaget af OECD, der løbende fordeler landene i 10 kategorier, at den danske økonomi i perioden 1982-1996 ikke har tilhørt